

PÅ KRYSS

& TILL RORS MED SEGEL & MOTOR | NR 2/2012

Destination

En vecka på Utklippan
Svenskfavoriten Bequia
Eskader med familjen

Skrivartävlingen

Med Liv till Bergen

Från odjur till skönhet

Fingalprojektet fortsätter

Nya trender inom
BÅTINREDNING

SÄKER PÅ SJÖN

BLI EN BÄTTRE SKEPPARE!

LÄRDOMAR FRÅN THE CRASH TEST BOAT

MILO OM ATT ÖVERLEVA PÅ HAVEN

SNABB METOD ATT NAVIGERA

SÅ JOBBAR SJÖRÄDDARNA

Svenska
Kryssarklubben

INTERPRESS 0245-02

7 388024 505606

RETURVECKA v 15

OMBORD | VÄDERKURS PÅ NÄTET | KLUBBSIDOR

På Kryss utlyste förra året en skrivartävling för att få fram intressanta reseskildringar i nära vatten. Här publicerar vi den andra vinnaren som skildrar en nostalgisk segling från Björholmen på norra Tjörn till Bergen i Norge. Trevlig läsning!

Semestersegling till Bergen

Av Liv Bryngelsson

LIV BRYNGELSSON, 41,
FRÅN GÖTEBORG.

Hur har ditt liv på sjön sett ut?

"Jag är yngst i en syskon-skara av fyra och när pappa hämtade mamma och mig från BB, åkte vi direkt ut till den lilla träkostern de hade. Så jag har varit på sjön sedan jag var ett par dagar gammal. Förutom ett par års uppehåll i de senare tonåren har den mesta lediga tiden tillbringats på havet. Magnus kommer från en familj med gedigen sjöfartsbakgrund och att välja båtlivet som stor del av vår livsstil har blivit helt naturligt. Vår första båt var en Scalare 24 där båda barnen har varit med från första stund. I dag vill

de inte segla med föräldrarna längre men båda seglar mycket på Skutan Atene från Skärhamn."

Var och när seglar du helst?

"Jag älskar Västkusten. Eftersom vi varje sommar gick till Bergen när

jag växte upp fick jag inte uppleva så mycket av Västkusten när jag var ung. Och det finns så många vikar och vrår där man fortfarande kan få vara helt själv. Det finns alltid något nytt att uppleva. Danmark gillar vi också, men då helst

tidigt på säsongen. Och Rügen i Tyskland var en höjdare. Vi tar inte upp båten på vintern utan använder den året runt.

Ett bra båtår för oss är när vi får övernatta mer än 80 nätter i båten."

Hur kom det sig att det blev just Bergen den här gången?

"Min pappa är från Os, ett

par mil söder om Bergen och jag har två syskon som bor där så vi tyckte det var dags att få uppleva resan på egna villkor. Jag och min syssling kajkade runt i en Maxi 95 alldeles själva i tonåren och jag har fina minnen från många seglingar runt om i fjordarna."

Vad minns du starkast från den seglingen?

"När vi kom in i Bjørnafjorden där Os ligger sken solen över bergmassiven och i bakgrunden såg man hela glaciären Folgefonna. Då tänkte jag automatiskt på min farmor som alltid rynkade på näsan när Folgefonna syntes och sa: 'Nu blir det dåligt väder.' Denna gång hade hon fel."

VI HADE LÄNGE FUNDERAT på att segla till Bergen med vår egen båt. När en inbjudan till en släketränk plötsligt damp ner i brevlådan så kände vi att det var dags. Vi – det är Magnus och Liv med vår Hallberg-Rassy 35, en Rasmus från 1973 vid namn Nanny. Jag har under min uppväxt seglat med mina föräldrar och deras L32:a Oso, mellan Göteborg och Bergen otaliga gånger. Även Magnus har varit med och transportseglat Oso samma sträcka. Men nu var det hög tid för oss att göra turen själva – med vår egen Nanny.

Semestern begränsade oss till fem veckor och planen var att tillbringa en eller två veckor i trakterna runt Bergen. Stress var uteslutet. Blev det dåligt väder så ville vi ha marginal nog att ligga kvar och trycka i säkra hamnar ett par dygn, samtidigt som vi förstod att vissa dagar skulle bli ren transportsegling. Jag har starka minnen av ett par riktigt jobbiga passager över Jären och Lista – något som jag helst inte vill återuppleva i onödan. Och vår grundprincip var att om det är bra väder vid de svåra sträckorna, då blir det många timmar i sträck.

Dagarna före avfärd bevakades alla möjliga väder-

sjakter. Men framför allt DMI, som vi av erfarenhet tycker är de som missar minst. Planen var att ta ett stort ben direkt över till Kristiansand från vår hemmahamn, Björholmen, på norra Tjörn. Det är en sträcka på cirka 100 sjömil. Om vi fick sämre väder så tänkte vi gå norrut längs svenska kusten och ta ett kortare ben över till Norge när vädret ville oss väl.

Lördag morgon, en vecka efter midsommar 2009, klockan 09:55 tuffade vi ut ur hamnen. Det blåste goda 8 m/s SO och bra mycket mer i byarna. Barometern visade kraftigt högttryck 1031 hp. Jag propsade på revad stor och med "Lennart" – vår ovilliga autopilot – vid roret seglade vi 270 grader nästan rakt västerut. Lite gung och skvalp de första två timmarna, men när vi kom ut från kusten tog vi ur revet och fick en underbar segling. Solen stekte och vi kunde knappt förstå att vi haft sådan tur med vädret.

Tidigt tog vi beslutet att gå till Mandal istället för Kristiansand vilket utökade vår sträcka med 30 sjömil. Jag fick se solnedgången och väckte Magnus vid 1-tiden på söndagsmorgonen. Tre timmar senare var

Järems boj passeras på vägen hem.

det hans tur att väcka mig – jag ville se soluppgången och Magnus fick sova. När solen väl kom upp så tilltog vinden och vi hade fantastisk segling. Det är inte varje dag "gamla" kära Nanny flyger fram i 8 knop.

Vid det här laget hade vi insett att vi inte kunde gå in till Mandal heller. I takt med att solen steg blev det bara varmare och varmare, och bara tanken på att gå in i hamn fick oss att svettas. Efter att har rundat Lindesnäs och avverkat 170 M på 29 timmar gled vi till slut in i Farsund. Den nya gratisbryggan vi läst om var bokad för en seglingstävling från Holland, men det gjorde inte så mycket för det var gott om plats i den gamla gästhamnen. Här fanns inget vatten och ingen el – men vad gör väl det när man har solceller. Farsunds gästhamn var helt gratis men det kostade 30 NOK att duscha. Så snålheten slog till och jag duschade på akterdäck istället ...

Söker man partyliv så ska man sikta på att lägga sig längst in i hamnen, men gör man det när det är helg så bör man inte vara rädd om båten.

Redan nästa förmiddag gick vi vidare och passerade Listafjorden som var platt som en pannkaka. Haugesund är en mysig stad med bra service. 125 NOK i hamnavgift inklusive el och internet – det är bra, även om man räknar med valutaförlusten. Duscharna kostade även här 30 NOK, men å andra sidan så varade de löjligt länge. Högtrycket höll i sig och den beryktade Jären visade sig från sin bästa sida. Vårt största problem var snarare bristen på solskyddsfaktor. I Tananger stannade vi två nätter. Dels för att vi väntade på kompisen Björn som skulle följa med oss ett par dagar, dels för att träffa släkt och slappna av lite extra. Här ingick duschar och el och avgiften var endast 100 NOK per dygn.

Solen fortsatte att skina och vi fick en riktigt fin

segling upp till Bergen, via Mosterhamn och min systers brygga i Lysefjorden. Bergen är en jättefin stad – men ingen bra gästhamn. Man lägger till direkt vid Bryggen, där informationen om var man ska betala avgifter och vad som gäller för el och vatten är totalt obehaglig. Dessutom ligger man bredd mot åckligt svarta lastbilsdäck, så en riktigt stor plankan mellan fendor och däck är en nödvändighet. Nu kände vi för första gången av att det skiljer upp till en hel meter mellan högvatten och lågvatten. Det är viktigt att man jobbar med långt spring och långa tappar. Söker man partyliv så ska man sikta på att lägga sig längst in i hamnen, men gör man det när det är helg så bör man inte vara rädd om båten. Det går också en hel del färjor i hamnen och de drar upp rejält med svall.

Efter några dagars storstadsliv ville vi ut i natu-

ren igen. Norska sjökort är markerade med fritidsområden som visar var man som fritidsbåt får ligga. Det går självklart att ligga på andra ställen – bara man visar hänsyn och håller sig borta från bebyggelse. Det är inte mycket båtar att tala om och det bästa är tumregeln om att båt nummer två in i en vik väljer nästa vik!

Den kommande veckan kajkade vi runt mellan Bergen och Os som ligger strax söder om Bergen. Favorithamnen var definitivt en liten naturhamn som heter Skorpo och ligger precis utanför Lysefjorden. Men även Godöysund bör nämnas. Flera ställen vi besökte var rena måsten på min "upplevarenslista". Fisket är helt fantastiskt och vår vän Björn som inte upplevt det tidigare blev som tokig

när makrillen kokade runt bryggan. Trots att han bara hade vår sons gamla kastspö att leka med, så blev det alltid lite fisk till varje måltid.

Vi tog även ytterligare en tur in till Bergen för att hämta upp våra tonåringar med sällskap, och efter genomförd släkträff i Lysefjorden så vände vi hemåt igen. Två veckor av semestern återstod och för att ha lite marginal så tyckte vi det var dags att vända. Nu hade vi med oss vår 15-årige son Carl, medan dottern och hennes kompis tog sig hem landvägen. Vi vinkade farväl till alla släktingar och tuffade söderut. Den tur vi hade med vädret på vägen upp visade sig inte hålla i sig. Det började med stiltje och ihål-

Väl ute på öppet hav mötte vi vågor i uppror. Storen hade vi hissat inne på skyddat vatten, men den stod bara och slog.

lande regn. Så vi var glada över möjligheten att köra med kapellet uppe och leka motorbåt.

Första dagen avslutades i Lervik och eftersom det fortfarande regnade så stack vi knappt näsan utanför kapellet. Tidigt på söndagsmorgonen gick vi söderut i fjorden, vid Karmøy på väg ut mot Skudenesfjorden, och hade mer motvind än vi trodde var möjligt. Hela havet trycktes ihop i gattet av fjorden och vi gjorde endast 4 knop med nästan fulla motorvarv. Och då har vi ändå 75 hp att ta av. Att stå till rors och se hur peket bara dyker rätt in i en våg för att sedan resa sig över nästa och duscha hela doghouset var en rätt märklig känsla. Magnus hissade storseglet och motorkryssade oss ut i fjorden. Väl ute trodde vi att det skulle gå bättre, men vinden vred sig och vi fick den fortfarande rakt emot oss. Resan var enormt guppig men elva timmar efter avgång från Lervik låg vi i alla fall mellan två Y-bommar

inne i Tananger. På den sista lediga platsen i hamnen. Flera båtar hade varit inne och nosat på den när vi tankade, men de var alla för breda. Det är bra med en Rasmus – den är lagom stor.

Med tanke på väderprognosen och en kommande kuling hade vi ställt klockan på 05:30 och frukost blev det under resans gång för att spara tid. Av erfarenhet vet vi att det är smartast att korsa Jären och Lista tidigt på morgonen. Gärna redan vid fyra, men vi var lite trötta efter gårdagen. Återigen hade vi vinden rakt i ansiktet och det blev ytterligare en jobbig och stampig dag. Som tur var fick vi upp bra fart, men valde ändå att gå in i Egersund vid 13-ti-

den. Jären var trots allt avklarad och vinden skulle öka ytterligare på eftermiddagen. Kvällen avslutades med ett mycket lyckat restaurangbesök. Magnus fick en helt perfekt köttbit – och inte var det särskilt dyrt heller. Vi funderade på att ligga kvar och lata oss en dag, men när vi såg långtidsprognosen så tänkte vi om. Det fanns risk att vi skulle få ligga kvar ganska många dagar annars.

Dagen därpå blev en repris på dagen innan. Upp klockan 05:30. Väl ute på öppet hav mötte vi vågor i uppror. Storen hade vi hissat inne på skyddat vatten, men den stod bara och slog. Det blåste inte mer än 8 m/s men havet kom från alla håll och kanter. Jag satte mig på golvet i sittbrunnen medan Magnus kämpade oss ut från kusten tills vi kunde falla av lite. Men det hjälpte nästan ingenting. Nu tyckte jag det var mer än obehagligt. Vi skulle gå över 60 distans under dagen och det tar drygt tolv timmar.

Tidig morgon i Eggesund.

Naturhamnen Skorp,
precis utanför Lysefjorden.

På plats i Bergens gästhamn.

Höga vågor och vind är en sak. Men det fanns ingen sans på hur vågorna betedde sig. Jag klarade inte ens av att stå till rors!

Nu var det dags att plocka fram vår reservkraft som låg i akterruffen. "Carl! Vakna!" Fem minuter senare satt han med livlina vid rodet och Magnus tog ner storen. Vi drog ut en liten snutt av focken för att få bättre balans och så bar det av igen. Att koppla in "Lennart" var bara inte att tänka på. Magnus och Carl bytte av varandra varje halvtimme – längre var för jobbigt att styra. Först efter Lindesnes lugnade sig havet lite, så jag klarade av att ta över en stund. Då surfade vi stundtals i över 8 knop. Men fortfarande kom det helt ologiska vågor från fel håll in emellan som satte båten på helt ny kurs. 15:30 la vi till i Mandal. Vi hade nu gjort 64 distans på nio och en

Skumpigt och gumpigt i ett par timmar tills vinden slutligen gjorde precis som DMI sa – den ökade och vred så vi kunde fylla storen. Jag och Magnus körde tretimmarspass och Carl fick sova så mycket han bara kunde. Magnus tog nattpasset igen och väckte mig och Carl till soluppgången. Det var vackert – men kallt. Jag fick ta fram min flytoverrall innan Magnus somnade och jag och Carl tog över. Vinden hade mojnät rejält och vi motorseglade in mot Hållö. Klockan 10:30 lade vi till vid Sjöfartsvekets brygga och vi hade då varit igång i 22 timmar och avverkat cirka 125 M. Vi åt en väl-förtjänt champagnefrukost tillsammans med våra vänner Dan och Agneta, som hyrde hus vid den fina bryggan, och sov sedan en lång och god middagslur.

Efter att ha gjort 800 M på fyra veckor var vi

Höga vågor och vind är en sak. Men det fanns ingen sans på hur vågorna betedde sig. Jag klarade inte ens av att stå till rors!

halv timme, inte dåligt med tanke på hur det började. Detta firade vi med att dela på två stora pizzor för närmare 300 kronor styck. Det var det värt. Och självklart var vädret helt fantastiskt inne på torra land.

Sedan sov vi länge. Vi hade planerat att ge oss av mitt på dagen och sikta direkt på vår favoritö, Hållö, utanför Smögen. När vi vaknade så vaknade vi till regn. Enligt DMI, vars väderområde vi antligen var inom igen, skulle vi få 8 m/s SSW som ökade under dagen. Och med den vinden går det fint att segla till Hållö. Efter en och en halv timmes stampande ut genom fjorden så föll vi av och hoppades på att vi skulle kunna segla – men inte då. Vinden rätt i näsan igen.

sugna på att ligga still ett par dagar. Det var en veckas ledighet kvar och den tillbringade vi på Hållö och Saxen i sällskap med många goda vänner. Visst kommer det att bli fler turer till Bergen och Norge, men kanske inte än på ett par år. Har man bara gott om tid så behöver man inte vara rädd för Jären och Lista. Att ta sig förbi dessa två till andra sidan belönar sig omedelbart i form av en helt underbar natur som oftast kan avnjutas i ensamhet. Folk är vänliga, hjälper till och fixar gärna det där lilla extra. Att det sedan är dyrt att äta ute i Norge, det är ingen hemlighet. Men det finns fisk i massor – och bästa bordet är ju det man själv har i sittbrunnen. /